

**SPORAZUM IZMEĐU
REPUBLIKE AUSTRIJE
I
CRNE GORE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU**

Republika Austrija

i

Crna Gora

u želji da uredi međusobne odnose između dvije države u oblasti socijalnog osiguranja dogovorile su se da zaključe sljedeći sporazum:

DIO I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Pojmovne odredbe

(1) U ovom sporazumu, sljedeći pojmovi znače:

1. "pravni propisi" - zakoni, podzakonski akti i statuti i drugi opšti akti, koji se odnose na oblasti socijalnog osiguranja iz člana 2 stav 1;
2. "nadležni organ" - u Crnoj Gori: ministarstva nadležna za primjenu pravnih propisa iz člana 2 stav 1 odredba 2; u Republici Austriji: savezni ministri nadležni za primjenu pravnih propisa iz člana 2 stav 1 odredba pod 1;
3. "nosilac" - organizacija, odnosno organ nadležan za sprovođenje pravnih propisa iz člana 2 stav 1;
4. "nadležni nosilac" - nosilac osiguranja kod koga je lice osigurano u vrijeme podnošenja zahtjeva za davanje ili od koga ima ili bi imalo pravo na davanje kada bi boravilo na teritoriji države ugovornice u kojoj je posljednji put bilo osigurano;
5. "prebivalište" - mjesto stalnog boravka;
6. "boravište" - mjesto privremenog boravka;
7. "član porodice" - član porodice prema pravnim propisima one države ugovornice u kojoj je sjedište nosioca osiguranja na čiji teret bi se isplaćivala davanja;
8. "penzijski staž" - vrijeme osiguranja i sa njim izjednačena vremena, koja se kao takva smatraju prema pravnim propisima država ugovornica;
9. "novčano davanje", "renta" ili "penzija" - novčano davanje, renta ili penzija, uključujući njihove djelove iz javnih sredstava, dodatke, usklađivanja, povećanja kapitalne otpremnine i plaćanja po osnovu povraćaja doprinosa.

(2) U ovom sporazumu ostali pojmovi imaju značenje koje im pripada prema pravnim propisima država ugovornica.

Član 2 Stvarno područje važenja

(1) Ovaj sporazum se odnosi:

1. na austrijske pravne propise o:
 - a) zdravstvenom osiguranju;
 - b) osiguranju za slučaj nesreće na poslu;
 - c) penzijskom osiguranju sa izuzetkom posebnog osiguranja za notare;
 - d) novčanoj naknadi za slučaj nezaposlenosti;
2. na crnogorske pravne propise o:
 - a) zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti i materinstvu;
 - b) penzijskom i invalidskom osiguranju;

c) novčanoj naknadi za slučaj nezaposlenosti.

(2) Ovaj sporazum se odnosi na sve pravne propise kojima se obuhvataju, mijenjaju ili dopunjuju pravni propisi iz stava 1.

Član 3 **Lica na koja se ovaj sporazum primjenjuje**

Ovaj sporazum važi:

- a) za lica za koja važe ili su važili pravni propisi jedne ili obje države ugovornice;
- b) za druga lica koja prava izvode od lica naznačenih pod a).

Član 4 **Jednaki tretman**

(1) Prilikom primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, njeni državljani su izjednačeni sa državljanima druge države ugovornice, ako ovim sporazumom nije drugačije određeno.

(2) Stav 1 se ne odnosi na:

- a) pravne propise o učešću osiguranika i poslodavaca u organima nosilaca i udruženja, kao i u sudstvu u oblasti socijalnog osiguranja;
- b) odredbe o teretu osiguranja iz međunarodnih ugovora zaključenih sa trećim državama;
- c) pravne propise o osiguranju lica zaposlenih u službenom predstavništvu jedne od država ugovornica u trećim državama ili kod članova tog predstavništva.

(3) U pogledu austrijskih pravnih propisa o uzimanju u obzir vremena provedenog u ratnoj službi ili sa njim izjednačenog vremena, stav 1 se primjenjuje samo na crnogorske državljane koji su imali austrijsko državljanstvo prije 13. marta 1938. godine.

Član 5 **Transfer davanja**

(1) Penzije, rente i druga novčana davanja po propisima jedne države ugovornice, izuzev davanja za slučaj nezaposlenosti, ne mogu se umanjiti, izmijeniti, staviti u stanje mirovanja, oduzeti ili zaplijeniti zbog toga što korisnik ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice.

(2) Stav 1 se ne odnosi na:

- a) zaštitni penzijski dodatak prema austrijskim pravnim propisima;
- b) najniži iznos penzije prema crnogorskim pravnim propisima.

DIO II

ODREDBE O PRAVNIM PROPISIMA KOJI SE PRIMJENJUJU

Član 6

Opšte odredbe

(1) Obaveza osiguranja određuje se prema pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji lice obavlja posao i u slučaju kada se prebivalište zaposlenog ili sjedište poslodavca nalazi na teritoriji druge države ugovornice, ako odredbama članova 7 i 8 nije drugačije određeno.

(2) Na službenike i sa njima izjednačena lica primjenjuju se pravni propisi one države ugovornice u čijoj su upravi oni zaposleni.

Član 7

Posebne odredbe

(1) Ako preduzeće sa sjedištem na teritoriji jedne države ugovornice pošalje zaposlenog na teritoriju druge države ugovornice, na njega se, do kraja 24. kalendarskog mjeseca nakon njegovog odlaska, i dalje primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice, kao da je još uvijek zaposlen na njenoj teritoriji.

(2) Ako aviokompanija sa sjedištem na teritoriji jedne države ugovornice pošalje zaposlenog na teritoriju druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi prve države ugovornice kao da je još uvijek zaposlen na njenoj teritoriji.

(3) Posada pomorskog broda, kao i druga lica uobičajeno zaposlena na pomorskom brodu, podliježu pravnim propisima one države ugovornice pod čijom zastavom brod plovi. Ovo pravilo ne važi za lica kao što su lučki radnici koja idu na brod u luci i obavljaju poslove na brodu.

(4) Lice koje uobičajeno obavlja samostalnu djelatnost u jednoj državi ugovornici i koje obavlja sličnu djelatnost u drugoj državi ugovornici i dalje podliježe pravnim propisima prve države ugovornice, ukoliko predviđeno trajanje ove djelatnosti ne prelazi 24 kalendarska mjeseca.

Član 8

Pomoćno osoblje u diplomatsko konzularnim predstavništvima

(1) Na zaposlene u diplomatsko-konzularnim predstavništvima koji nijesu službenici ili sa njima izjednačena lica, kao i na zaposlene kao privatna kućna posluga kod članova ovih predstavništava, poslate na teritoriju druge države ugovornice primjenjuju se pravni propisi države ugovornice iz koje su poslati.

(2) Na zaposlene iz stava 1 koji nijesu poslati, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice na čijoj su teritoriji zaposleni. Ukoliko su zaposleni državljani Crne Gore mogu se u roku od tri mjeseca od dana početka zaposlenja opredijeliti za primjenu pravnih propisa Crne Gore.

Član 9 Izuzeci

(1) Na zajednički zahtjev zaposlenog i njegovog poslodavca, ili na zahtjev lica koje obavlja samostalnu djelatnost, nadležni organi dvije države ugovornice mogu sporazumno dogovoriti izuzetke od članova 6 do 8 pri čemu moraju uzeti u obzir vrstu i okolnosti zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

(2) Ako se na zaposlenog ili lice koje obavlja samostalnu djelatnost, u skladu sa stavom 1 primjenjuju pravni propisi jedne države ugovornice, mada je zaposlen ili obavlja samostalnu djelatnost na teritoriji druge države ugovornice, ti pravni propisi se primjenjuju kao da je zaposlen ili obavlja samostalnu djelatnost na teritoriji prve države ugovornice.

DIO III POSEBNE ODREDBE

Poglavlje 1 Bolest i materinstvo

Član 10 Sabiranje penzijskog staža

Penzijski staž stečen prema pravnim propisima obje države ugovornice se, ako je to potrebno, sabira za sticanje prava na davanje i za određivanje trajanja tog davanja, pod uslovom da se ne odnosi na isto vrijeme.

Član 11 Zdravstvene usluge

(1) Lice koje ispunjava uslove za pravo na davanje prema pravnim propisima jedne države ugovornice i

a) ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice ili

b) čije stanje za vrijeme boravka na teritoriji druge države ugovornice zahtijeva hitno pružanje usluga, a lice nije otišlo u drugu državu ugovornicu u cilju liječenja, ili

c) dobije odobrenje od nadležnog nosioca da ode na teritoriju druge države ugovornice na liječenje koje iziskuje njegovo zdravstveno stanje, ima pravo na zdravstvene usluge od strane nosioca njegovog prebivališta ili boravišta, prema pravnim propisima koji važe za tog nosioca, kao da je kod njega osigurano, a na teret nadležnog nosioca.

(2) Za odobrenje korišćenja proteza, pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti, neophodna je saglasnost nadležnog nosioca, izuzev kada je pružanje tih usluga neodložno, jer bi u protivnom bili ozbiljno ugroženi život ili zdravlje lica iz stava 1, ili kada se, u skladu sa članom 15 stav 2, troškovi naknađuju paušalnim plaćanjem.

(3) Stavovi 1 i 2 se primjenjuju i na članove porodice.

(4) Stav 1 odredbe pod b) i c) u vezi sa pružanjem zdravstvenih usluga od strane ljekara, stomatologa i zubara koji se bave privatnom praksom važe samo za:

- a) lica koja zbog zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti borave u drugoj državi ugovornici, kao i članove porodice koji ih prate;
- b) lica koja posjećuju svoju porodicu koja ima prebivalište u drugoj državi ugovornici;
- c) lica koja iz drugih razloga borave u drugoj državi ugovornici, ako im je pruženo ambulantno liječenje za račun nosioca nadležnog prema njihovom boravištu.

Član 12 **Novčana davanja**

(1) U slučajevima iz člana 11 novčana davanja odobrava nadležni nosilac prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(2) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice iznos novčanih davanja zavisi od broja članova porodice, nadležni nosilac uzima u obzir i članove porodice koji imaju prebivalište na teritoriji druge države ugovornice.

Član 13 **Korisnici penzije**

(1) Na korisnika penzije, ostvarene prema pravnim propisima obje države ugovornice, primjenjuju se isključivo pravni propisi one države ugovornice na čijoj teritoriji ima prebivalište.

(2) Na korisnika penzije ostvarene prema pravnim propisima jedne države ugovornice koji ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi te države ugovornice, kao da je pravo na penziju ostvareno prema njenim pravnim propisima.

(3) Stavovi 1 i 2 važe i za podnosiocce zahtjeva za penziju.

Član 14 **Nosioci prema prebivalištu ili boravištu**

U slučaju iz člana 11 stav 1 i člana 13 stav 2 davanja odobrava:

- a) u Republici Austriji - mjesna bolesnička blagajna nadležna prema prebivalištu ili boravištu lica;
- b) u Crnoj Gori – organizaciona jedinica Fonda za zdravstveno osiguranje nadležna prema prebivalištu ili boravištu lica.

Član 15 **Naknada troškova**

(1) Nadležni nosilac nadoknađuje nosiocu koji je pružio davanje utrošene iznose u skladu sa članom 11 i članom 13 stav 2, izuzev administrativnih troškova.

(2) Organi za vezu država ugovornica mogu, u cilju administrativnog pojednostavljenja, dogovoriti da se za određene grupe slučajeva umjesto pojedinačnog obračuna troškova uvedu paušalna plaćanja.

(3) U slučajevima iz člana 13 stav 2 naknada troškova za korisnike iz austrijskog penzijskog osiguranja se plaća od doprinosa za zdravstveno osiguranje penzionera koji prispjevaju u Glavni savez austrijskih nosilaca socijalnog osiguranja.

Poglavlje 2 Povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 16 Zdravstvene usluge

(1) Lice koje po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti ima pravo na zdravstvene usluge prema pravnim propisima jedne države ugovornice, a ima prebivalište ili boravište na teritoriji druge države ugovornice prima te usluge, na teret nadležnog nosioca, od nosioca na čijem području ima prebivalište ili boravište, prema pravnim propisima koje taj nosilac primjenjuje, kao da je kod njega osigurano. Za korišćenje proteza, pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti, primjenjuje se odredba člana 11 stav 2.

(2) U slučajevima iz stava 1. zdravstvene usluge odobrava:

- a) u Republici Austriji - mjesna bolesnička blagajna nadležna prema prebivalištu ili boravištu lica;
- b) u Crnoj Gori - organizaciona jedinica Fonda za zdravstveno osiguranje nadležna prema prebivalištu ili boravištu lica.

(3) Umjesto austrijskog nosioca iz stava 2 zdravstvene usluge može da odobri nosilac osiguranja za slučaj povrede na radu.

(4) Na naknadu troškova nastalih prema stavu 1 primjenjuju se odredbe člana 15.

Član 17 Profesionalne bolesti

(1) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti, prema propisima jedne države ugovornice, uslovljeno time da je bolest prvi put ljekarski utvrđena na teritoriji te države ugovornice, smatra se da je taj uslov ispunjen ako je ta bolest prvi put utvrđena na teritoriji druge države ugovornice.

(2) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti, prema propisima jedne države ugovornice, uslovljeno time da je obavljanje djelatnosti, koja može da izazove tu bolest, trajalo određeno vrijeme, nadležni nosilac te države ugovornice, ako je potrebno, uzima u obzir i vrijeme obavljanja takve djelatnosti u skladu sa pravnim propisima druge države ugovornice.

Član 18 Naknada za slučaj profesionalne bolesti

(1) Ako pravo na naknadu za slučaj profesionalne bolesti postoji prema pravnim propisima obje države ugovornice, davanja se odobravaju samo prema pravnim

propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji je posljednji put obavljena djelatnost koja može da izazove tu profesionalnu bolest.

(2) Ako lice, koje je po osnovu profesionalne bolesti primalo ili prima davanja na teret nosioca jedne države ugovornice, zbog pogoršanja bolesti prouzrokovanog obavljanjem djelatnosti koja, prema pravnim propisima druge države ugovornice, može da izazove profesionalnu bolest, podnese zahtjev za davanja nosiocu druge države ugovornice, nosilac prve države ugovornice i dalje snosi troškove davanja, bez obzira na pogoršanje, prema svojim pravnim propisima. Nosilac druge države ugovornice odobrava davanja u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi pripadalo prema njegovim pravnim propisima prije pogoršanja, da je bolest nastupila prema tim pravnim propisima.

Poglavlje 3 Starost, invalidnost i smrt (penzije)

Član 19 Sabiranje penzijskog staža

(1) Ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, sticanje, očuvanje ili ponovno priznavanje prava na davanje uslovljeno navršenjem penzijskog staža, nosilac te države ugovornice uzima u obzir, ako je potrebno, i penzijski staž navršen prema pravnim propisima druge države ugovornice kao da je navršen prema njegovim pravnim propisima, pod uslovom da se ne odnosi na isto vrijeme.

(2) Ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, pravo na određeno davanje uslovljeno navršenjem staža u određenom zanimanju, odnosno poslu ili u zanimanju za koje postoji poseban sistem, nosilac te države ugovornice uzima u obzir i penzijski staž koji je, prema pravnim propisima druge države ugovornice, navršen u istom zanimanju, odnosno poslu ili u odgovarajućem sistemu.

(3) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice vrijeme korišćenja penzije produžava period u kome mora biti navršen penzijski staž, taj period se produžava odgovarajućim vremenom korišćenja penzije ostvarene prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(4) Penzijski staž navršen prema crnogorskim pravnim propisima, iskazan u danima, austrijski nosilac preračunava u mjesece, pri čemu 30 dana odgovara jednom mjesecu, a preostale dane uzima u obzir kao cio mjesec.

Član 20 Penzijski staž kraći od jedne godine

(1) Ako je ukupan penzijski staž, koji se prema pravnim propisima jedne države ugovornice uzima u obzir za obračunavanje davanja kraći od 12 mjeseci, ne odobrava se pravo na davanje, izuzev u slučaju kada, prema tim pravnim propisima, postoji pravo na davanje samo po osnovu tog penzijskog staža.

(2) Penzijski staž iz stava 1 po osnovu koga nosilac jedne države ugovornice ne odobrava davanje, uzima u obzir nosilac druge države ugovornice za sticanje,

očuvanje i ponovno priznanje prava na davanje, kao i određivanje njegove visine, kao da je taj staž navršen prema njegovim pravnim propisima.

Član 21 Utvrđivanje davanja

(1) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice postoji pravo na davanje i bez primjene člana 19, nadležni nosilac te države ugovornice utvrđuje davanje isključivo na osnovu penzijskog staža koji se uzima u obzir prema tim pravnim propisima.

(2) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice postoji pravo na davanje samo uz primjenu člana 19, nadležni nosilac te države ugovornice utvrđuje davanje prema odredbama člana 22, odnosno člana 23.

Član 22 Obračun austrijskog dijela davanja

U slučaju iz člana 21 stav 2 nadležni austrijski nosilac utvrđuje davanje uzimajući u obzir isključivo penzijski staž navršen prema austrijskim pravnim propisima i sljedeće odredbe:

1. davanja ili djelovi davanja čiji iznos ne zavisi od dužine navršenog penzijskog staža utvrđuju se srazmjerno odnosu penzijskog staža koji se prema austrijskim pravnim propisima uzima u obzir za obračun davanja i 30 godina, a najviše do punog iznosa;
2. ako se pri obračunu davanja za slučaj invalidnosti ili smrti uzimaju u obzir vremena poslije nastanka osiguranog slučaja, ta se vremena uzimaju u obzir samo srazmjerno odnosu penzijskog staža koji se prema austrijskim pravnim propisima uzima u obzir za obračun davanja i dvije trećine broja punih kalendarskih mjeseci od navršene 16 godine života tog lica do nastanka osiguranog slučaja, a najviše do punog trajanja;
3. tačka 1 se ne primjenjuje:
 - a) na davanja po osnovu dopunskog osiguranja;
 - b) na davanja ili djelove davanja koji zavise od prihoda, a kojima se obezbjeđuje minimalni prihod.

Član 23 Obračun crnogorskog dijela davanja

(1) U slučaju iz člana 21 stav 2 nadležni crnogorski nosilac utvrđuje davanje na taj način što:

- a) Obračunava teoretski iznos davanja koji bi pripadao da je ukupan penzijski staž, koji se uzima u obzir za obračun davanja navršen prema pravnim propisima Crne Gore.

b) Na osnovu tako obračunatog iznosa utvrđuje iznos davanja srazmjeran odnosu između penzijskog staža navršenog isključivo prema pravnim propisima Crne Gore i ukupnog penzijskog staža koji se uzima u obzir za obračun davanja.

(2) Prilikom obračunavanja visine iznosa davanja nadležni nosilac u Crnoj Gori uzima u obzir zaradu, osnovicu osiguranja, odnosno osnovicu doprinosa isključivo iz perioda osiguranja navršenog prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Poglavlje 4 Nezaposlenost

Član 24 Sabiranje staža osiguranja

(1) Staž osiguranja, navršen prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uzima se u obzir za pravo na davanje u slučaju nezaposlenosti prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Stav 1 se primjenjuje pod pretpostavkom da je nezaposleno lice u državi ugovornici u kojoj ostvaruje pravo na davanje kod nezaposlenosti u posljednjih dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za to davanje bilo u Austriji osigurano po osnovu zaposlenja ukupno najmanje 26 nedjelja tj. u Crnoj Gori šest mjeseci, bez povrede propisa o zapošljavanju stranaca.

(3) Preduslov o minimalnom vremenu zaposlenosti od 26 nedjelja tj. šest mjeseci utvrđen u stavu 2 ne važi za nezaposlena lica za koje je zaposlenje bilo predviđeno na duže vrijeme, ali je prekinuto prije 26 nedjelja tj. 6 mjeseci bez njihove krivice, ili za one, koji posjeduju državljanstvo države ugovornice u kojoj podnose zahtjev za davanje. U odnosu na Austriju, austrijski državljani su izjednačeni sa državljanima drugih država u kojima važi pravno načelo Evropske zajednice o slobodi kretanja.

Član 25 Trajanje primanja naknade

Trajanje primanja naknade se smanjuje za period za koji je nezaposleno lice u drugoj državi ugovornici u toku posljednjih 12 mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva primalo novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti.

DIO IV RAZNE ODREDBE

Član 26 Obaveze nadležnih organa, pravna i administrativna pomoć

(1) Nadležni organi će posebnim sporazumom utvrditi administrativne mjere za sprovođenje ovog sporazuma.

(2) Nadležni organi dvije države ugovornice obavještavaće se međusobno:

- a) o svim preduzetim mjerama za sprovođenje ovog sporazuma;
- b) o svim promjenama njihovih pravnih propisa u vezi sa primjenom ovog sporazuma.

(3) U primjeni ovog sporazuma nadležni organi, organi za vezu i nosioci država ugovornica će uzajamno pružati službenu pomoć i postupati kao da se radi o primjeni njihovih pravnih propisa. Ova službena pomoć je besplatna.

(4) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci država ugovornica mogu, u primjeni ovog sporazuma, neposredno međusobno stupati u vezu, kao i sa zainteresovanim licima ili njihovim punomoćnicima.

(5) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci jedne države ugovornice ne smiju odbiti zahtjeve i druge podneske zbog toga što su sačinjeni na službenom jeziku druge države ugovornice.

(6) Ljekarske preglede koji se obavljaju isključivo zbog primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na lica koja na teritoriji druge države ugovornice imaju prebivalište ili boravište, obaviće na zahtjev nadležnog nosioca i na njegov teret, nosilac prema prebivalištu ili boravištu. Ljekarski pregledi koji se obavljaju zbog primjene pravnih propisa obje države ugovornice obavlja na svoj teret nosilac prema prebivalištu ili boravištu tog lica.

(7) Sudska pravna pomoć se pruža u skladu sa propisima koji se primjenjuju u pravnoj pomoći u građanskim pravnim stvarima.

Član 27 Organi za vezu

U cilju efikasnijeg sprovođenja ovog sporazuma, posebno radi jednostavnog i brzog povezivanja nosilaca obje države ugovornice, nadležni organi će sporazumom iz člana 26 stav 1 odrediti organe za vezu.

Član 28 Oslobađanje od poreza i ovjera

(1) Oslobađanje ili smanjenje poreza i taksu predviđeno propisima jedne države ugovornice za pismene podneske ili dokumenta koja se prilažu zbog primjene njenih pravnih propisa, odnosi se i na odgovarajuće pismene podneske i dokumenta koji se prilažu zbog primjene ovog sporazuma ili pravnih propisa druge države ugovornice.

(2) Isprave, dokumenta i pismeni podnesci bilo koje vrste, koji se prilažu prilikom primjene ovog sporazuma, ne podliježu ovjeri.

Član 29 Podnošenje pisanih dokumenata

(1) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva koja se u primjeni ovog sporazuma ili pravnih propisa jedne države ugovornice podnose organu, organu za vezu, nosiocu ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi jedne države ugovornice, smatraju se zahtjevima,

izjavama ili pravnim sredstvima podnijetim organu, organu za vezu, nosiocu ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi druge države ugovornice.

(2) Zahtjev za davanje, podniet prema pravnim propisima jedne države ugovornice, smatra se zahtjevom za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice koji dolazi u obzir primjenom ovog sporazuma, izuzev ako podnosilac zahtjeva izričito zahtijeva da se odloži utvrđivanje stečenog prava na davanje u slučaju starosti prema pravnim propisima jedne od država ugovornica.

(3) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva, koja primjenom pravnih propisa jedne države ugovornice treba podnijeti organu, organu za vezu, nosiocu ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi te države ugovornice, mogu se u istom roku podnijeti odgovarajućem organu druge države ugovornice.

(4) U slučajevima iz stavova 1 do 3 navedene institucije, bez odlaganja, dostavljaju zahtjeve, izjave ili pravna sredstva odgovarajućim institucijama druge države ugovornice neposredno ili posredstvom organa za vezu.

Član 30

Platni promet

(1) Nosilac nadležan za pružanje davanja prema ovom sporazumu isplaćuje novčana davanja korisnicima u drugoj državi ugovornici, sa oslobađajućim djejtvom, u svojoj nacionalnoj valuti ili u drugoj konvertibilnoj valuti.

(2) Naknade predviđene ovim sporazumom isplaćuju se u valuti one države ugovornice u kojoj se nalazi sjedište nosioca na čiji teret padaju davanja.

Član 31

Izvršni postupak

(1) Izvršne odluke sudova, kao i izvršna rješenja i dokazi o zaostalim plaćanjima (isprave) nadležnih organa ili nosilaca jedne države ugovornice o doprinosima i drugim potraživanjima iz socijalnog osiguranja priznaju se u drugoj državi ugovornici.

(2) Priznavanje se može odbiti samo ako je u suprotnosti sa pravnim poretkom države ugovornice u kojoj treba da se prizna odluka ili isprava.

(3) Izvršne odluke i isprave priznate u skladu sa stavom 1 izvršavaju se u drugoj državi ugovornici. Izvršni postupak se sprovodi prema pravnim propisima koji se primjenjuju za izvršenje odgovarajućih odluka ili isprava države ugovornice na čijoj teritoriji treba da se sprovede izvršenje. Odluke i isprave moraju sadržati potvrdu o njihovoj izvršnosti (klauzula o izvršenju).

Član 32

Obračun akontacija

(1) Nosilac jedne države ugovornice koji je isplaćivao akontaciju davanja može zadržati isplatu zaostataka odgovarajućeg davanja koje se odnosi na isti period, a na koje postoji pravo prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Ako je nosilac jedne države ugovornice u periodu za koji je nosilac druge države ugovornice naknadno odobrio odgovarajuće davanje, isplaćivao veće davanje od pripadajućeg, iznos koji prelazi to davanje do visine pripadajućih zaostataka smatra se akontacijom u smislu stava 1.

(3) Ako je nosilac socijalne pomoći jedne države ugovornice odobrio socijalnu pomoć u periodu za koji je, naknadno, prema pravnim propisima druge države ugovornice priznato pravo na novčana davanja, nadležni nosilac druge države ugovornice, na zahtjev i za račun nosioca socijalne pomoći prve države ugovornice, zadržava zaostatke koji se odnose na isti period, do visine isplaćene socijalne pomoći, kao da se radi o isplaćenoj socijalnoj pomoći nosioca druge države ugovornice.

Član 33 Naknada štete

(1) Ako lice koje prema pravnim propisima jedne države ugovornice prima davanje za štetu koja je nastala na teritoriji druge države ugovornice i ima prema njenim pravnim propisima pravo na naknadu štete od trećeg lica, tada pravo na tu naknadu prelazi na nosioca prve države ugovornice prema njegovim pravnim propisima.

(2) Ako je pravo na naknadu štete u vezi sa istovrsnim davanjima, po osnovu istog slučaja štete, prenijeto, u skladu sa stavom 1, nosiocima obje države ugovornice, treće lice može isplatiti naknadu štete, sa oslobađajućim djelstvom, jednom ili drugom nosiocu. Nosioći će namiriti svoja potraživanja po ovom osnovu srazmjerno davanjima koja isplaćuju.

Član 34 Zaštita podataka

(1) Kada se na osnovu ovog sporazuma, shodno mjerilima nacionalnog prava, dostavljaju lični podaci, primjenjuju se, uz poštovanje ostalih propisa koji važe u svakoj državi ugovornici, sljedeće odredbe:

(a) Podaci smiju, za sprovođenje ovog sporazuma i pravnih propisa na koje se on odnosi, da se dostavljaju shodno njemu nadležnim organima u državama ugovornicama. Nadležni organ koji prima podatke smije ih upotrijebiti samo za navedene svrhe. Prosljeđivanje u zemlji koja prima podatke drugim organima je dozvoljeno u okviru nacionalnog prava zemlje koja prima podatke, ukoliko to služi u svrhu socijalne sigurnosti, uključujući sudske postupke sa tim u vezi. I u slučaju objavljivanja informacija u okviru sudskog postupka ili odluke suda, povjerljivost ličnih podataka smije biti samo povrijeđena ukoliko je to potrebno za zaštitu nadređenih opravdanih interesa drugog lica ili nadređenog javnog interesa.

(b) Kada se na osnovu ovog sporazuma ili sporazuma o sprovođenju istog između nadležnih organa, nosioca i ostalih organa koji dolaze u obzir u dvije države ugovornice u bilo kom obliku dostavljaju podaci, oni moraju da se drže u tajnosti kao i informacije iste vrste koje su pribavljene na osnovu nacionalnog prava ove države. Ove obaveze važe za sva lica koja su zadužena za ispunjavanje zadataka shodno ovom sporazumu i u vezi sa onim licima koja su sama obavezna da poštuju povjerljivost.

(c) Organ koji prima podatke informiše, po zahtjevu za pojedinačne slučajeve, organ koji dostavlja podatke o upotrebi dostavljenih podataka i o kroz njih ostvarenim rezultatima.

(d) Organ koji dostavlja podatke je obavezan da vodi računa o tačnosti podataka koje treba da dostavi, kao i o potrebi i srazmjernosti u odnosu na svrhu koja se dostavnom postiže. Pri tom se moraju poštovati zabrane dostavljanja podataka koje važe shodno odgovarajućem nacionalnom pravu. Ako se pokaže da su dostavljeni netačni ili podaci koji shodno nacionalnom pravu države, koja dostavlja podatke, nijesu smjeli da budu dostavljeni, o tome se bez odlaganja mora obavijestiti organ koji prima podatke. On je obavezan da odmah sprovede korekciju ili uništenje podataka. Ukoliko organ koji prima podatke ima razlog da misli da su dostavljeni podaci netačni ili da ih treba uništiti, o tome odmah obavještava organ koji je dostavio podatke

(e) Pogođenom licu, koje na odgovarajući način dokaže svoj identitet, moraju se, na njegov zahtjev, od strane organa zaduženog za obradu podataka, bez neprihvatljivog odlaganja, u opšte razumljivom obliku, dati informacije o ličnim podacima o njemu koji se dostavljaju tj. obrađuju, o njihovom porijeklu, o mogućim primaocima ili kategorijama primalaca, o predviđenoj svrsi upotrebe, kao i o pravom osnovu dostavljanja tj. obrade. Osim toga, pogođeno lice ima pravo na ispravljanje netačnih podataka i uništavanje nedozvoljeno upotrijebljenih podataka. Bliže pojedinosti postupka za ostvarivanje ovih prava određuju se po nacionalnom pravu.

(f) Države ugovornice osiguravaju da pogođeno lice, u slučaju povrede prava na zaštitu podataka, može da se obrati sudu ili drugoj nezavisnoj instituciji sa djelotvornom žalbom i da mu pripada nadoknada štete ili druga vrsta nadoknade.

(g) Države ugovornice odgovaraju, shodno mjerilima nacionalnog prava, za štete koje je pretrpjelo pogođeno lice u odgovarajućoj državi ugovornici a koje su nastale kao posljedica obrade podataka koji su dostavljeni na osnovu ovog sporazuma.

(h) Ako je organ jedne države ugovornice dostavio lične podatke na osnovu ovog sporazuma, organ druge države ugovornice koji je primio podatke ne može se, u okviru svoje odgovornosti shodno mjerilima nacionalnog prava, u odnosu sa oštećenim, a za svoju odbranu, pozivati na to, da su dostavljeni podaci bili netačni. Ako organ koji je primio podatke dodjeljuje odštetu zbog nastale štete, koja je prouzrokovana upotrebom netačno dostavljenih podataka, organ koji je dostavio podatke organu koji je primio podatke nadoknađuje, na njegov zahtjev, ukupan iznos dodijeljene odštete.

(i) Dostavljeni lični podaci moraju se uništiti ako se ispostavi da su netačni, ako je njihovo pribavljanje i dostavljanje sprovedeno nezakonito, ako se zakonito dostavljeni podaci, shodno pravu države koja dostavlja podatke, u kasnijem trenutku moraju uništiti, ako podaci nijesu više potrebni i ako ne treba da postoji razlog za pretpostavke da su njihovim brisanjem oštećeni zaštite dostojni interesi pogođenih lica u oblasti socijalnog osiguranja.

(j) Organi koji dostavljaju i primaju podatke su obavezni da bilježe povod, sadržaj, vrijeme i prijemni organ tj. pošiljaoca u vezi sa dostavljanjem tj. prijemom ličnih podataka. Dostavljanja podataka u onlajn postupku moraju se automatski protokolirati. Protokolski podaci moraju se čuvati najmanje tri godine i smiju se

upotrebljavati isključivo za kontrolu pridržavanja mjerodavnih propisa o zaštiti podataka.

(k) Organi koji dostavljaju i primaju podatke su obavezni da lične podatke koji se dostavljaju djelotvorno štite od slučajnog ili neovlašćenog uništenja, slučajnog gubitka, neovlašćenog pristupa, neovlašćene ili slučajne izmjene ili neovlašćenog objavljivanja.

(l) Sa svim ličnim podacima, koje se u okviru ovog sporazuma jedna država ugovornica dostavlja drugoj državi ugovornici, treba da se postupa povjerljivo i oni treba da se koriste samo za sprovođenje ovog sporazuma ako objavljivanje nije potrebno na osnovu nacionalnog prava jedne države ugovornice.

(2) Odredbe stava 1 shodno važe za poslovne tajne.

Član 35 Rješavanje sporova

Sporove između država ugovornica povodom tumačenja i primjene ovog sporazuma rješavaće nadležni organi država ugovornica.

DIO V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36 Prelazne odredbe

(1) Ovaj sporazum ne utvrđuje pravo na davanja za period prije njegovog stupanja na snagu.

(2) Za utvrđivanje prava na davanja prema ovom sporazumu uzima se u obzir i penzijski staž koji je prema pravnim propisima jedne države ugovornice ostvaren prije njegovog stupanja na snagu.

(3) Nezavisno od stava 1 ovaj sporazum važi i za osigurane slučajeve koji su nastali prije njegovog stupanja na snagu, ako ranije utvrđena prava nijesu namirena kapitalizacijom.

(4) Davanja koja su utvrđena prije stupanja na snagu ovog sporazuma neće se ponovo utvrđivati.

(5) Ako u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, lice podnese zahtjev za davanje, to davanje pripada od dana njegovog stupanja na snagu, bez obzira na rokove isključenja i zastarijevanja.

Član 37 Regulisanje tereta osiguranja

(1) Nosioци u Republici Austriji preuzimaju sva stečena i očekivana prava lica koja su 1. januara 1956. godine bila austrijski državljani ili koja se, u skladu sa austrijskim

pravnim propisima u oblasti socijalnog osiguranja, priznaju kao folksdojčeri, pod uslovom da ta lica nijesu 1. januara 1956. godine samo privremeno boravila na teritoriji Republike Austrije, ako su ova prava nastala na osnovu penzijskog straža navršenog u bivšem jugoslovenskom socijalnom osiguranju (penzijsko ili invalidsko osiguranje) prije 1. januara 1956. godine.

(2) Nosioци u Crnoj Gori preuzimaju sva stečena ili očekivana prava crnogorskih državljana, koji su kao jugoslovenski državljani 1. januara 1956. godine imali prebivalište na teritoriji bivše Jugoslavije, ako su ta prava nastala na osnovu penzijskog staža navršenog u austrijskom socijalnom osiguranju (penzijskom ili osiguranju za slučaj nesreće na poslu) prije 1. januara 1956. godine.

(3) Prilikom preuzimanja očekivanih prava smatra se da su ispunjeni opšti uslovi za odgovarajuća davanja. Pri tome se za obračun davanja uzima u obzir penzijski staž na kome se zasnivaju preuzeta očekivana davanja. Ako po osnovu navršenog penzijskog staža nijesu ispunjeni uslovi za ostvarivanje odgovarajućih davanja, obračunavanje tih davanja će se vršiti kao da su ti uslovi ispunjeni.

(4) Stečena i očekivana prava iz austrijskog penzijskog osiguranja ili osiguranja za slučaj nesreće na poslu se utvrđuju u skladu sa odredbama austrijskog saveznog zakona od 22. novembra 1961. godine o pravima na davanje i zahtjevima u penzijskom (rentnom) osiguranju i u osiguranju za slučaj nesreće na poslu po osnovu zaposlenja u inostranstvu.

Član 38

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum podliježe potvrđivanju i stupa na snagu prvog dana trećeg mjeseca po isteku mjeseca u kojem je primljena, diplomatskim putem, zadnja nota kojom se države ugovornice obavještavaju da su ispunjeni svi uslovi za stupanje na snagu Sporazuma.

Član 39

Prestanak važenja

(1) Stupanjem na snagu ovog sporazuma između Crne Gore i Republike Austrije, u odnosima između dvije države ugovornice ne primjenjuje se više Sporazum između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Austrije o socijalnom osiguranju, potpisan 5. juna 1998. godine u Beogradu.

(2) Odredbe Sporazuma od 5. juna 1998. godine i dalje se primjenjuju na postupke koji su u toku i na stečena prava.

Član 40

Trajanje i otkazivanje

(1) Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka država ugovornica ga može, u pisanoj formi, diplomatskim putem, otkazati sa krajem kalendarske godine i otkaznim rokom od tri mjeseca.

(2) U slučaju otkazivanja ovog sporazuma njegove odredbe se i dalje primjenjuju na stečena prava.

U potvrdu ovoga opunomoćenici su potpisali ovaj sporazum i stavili pečat.

Sačinjeno u Podgorici, dana 1. juna 2010. godine, u dva originala, na crnogorskom i njemačkom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

Za Republiku Austriju:

Za Crnu Goru:

Michael Spindelegger m.p.

Milan Roćen m.p.